

Β.Βεσκούκης

Περί <Ε9> και άλλων δαιμονίων

Σχόλια για την πληροφοριακή επεξεργασία του εντύπου "Ε9" της φορολογικής δήλωσης

Το μελάνι μόλις έχει αρχίσει να στεγνώνει από τα φύλλα των εφημερίδων και των ένθετων προσφορών τους σχετικά με το "Ε9, πώς να το συμπληρώσετε και να αποφύγετε τις παγίδες". Ο πρώτος (και εύκολος) κύκλος της δημοσιότητας του θέματος έχει κλείσει και το αρμόδιο Υπουργείο βρίσκεται μπροστά στην ουσία του προβλήματος, που δεν είναι άλλη από την καταχώρηση και επεξεργασία των στοιχείων που δηλώθηκαν. Σε πρώτη φάση πρόκειται για ένα πρόβλημα επαλήθευσης και επεξεργασίας πληροφοριών το οποίο μαζί με κάποιες από τις προεκτάσεις του θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε εδώ.

Η γενική ροή των εργασιών που θα πρέπει να γίνουν είναι: (1) κωδικοποίηση, (2) αρχική καταχώρηση στοιχείων, (3) επαλήθευση συνάφειας δεδομένων, (4) διορθώσεις και επανάληψη της διαδικασίας όπου χρειάζεται, (5) συσχέτιση με άλλες ισοδύναμες πηγές πληροφοριών, (6) ποσοτική επεξεργασία και (7) θέσπιση διαδικασιών και μηχανισμών συνεχούς ενημέρωσης του συστήματος. Ας δούμε ορισμένες ενδιαφέρουσες πλευρές των εργασιών αυτών.

Κατά την κωδικοποίηση, θα πρέπει να ξεκαθαριστούν οι δηλωμένες περιγραφές ορίων ιδιοκτησιών και ιδιοκτητών. Για το δεύτερο υπάρχουν τα ΑΦΜ / ΑΔΤ. Το πρώτο, όμως, απαιτεί όχι μόνο την αποσαφήνιση και κωδικοποίηση της δήλωσης των ονομάτων των οδών σε δήμους/κοινότητες, αλλά και αυτή των περιγραφών τύπου "3ο χλμ επαρχιακής/αγροτικής οδού τάδε". Για τις περισσότερες περιπτώσεις δεν υπάρχει δυνατότητα οριστικής εξακρίβωσης σε αυτή τη φάση, οπότε τα στοιχεία καταχωρούνται ως έχουν και το πρόβλημα μετατίθεται για την φάση (3) η οποία και μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα.

Σε αυτή, λοιπόν, τη φάση, οι μάγοι της πληροφορικής θα πρέπει να κάνουν ότι το ελληνικό κράτος δεν έχει καταφέρει να κάνει από γεννήσεώς του: για κάθε δομική μονάδα έκτασης η οποία τελεί υπό ιδιοκτησία, θα πρέπει να επαληθευτεί ότι έχει δηλωθεί πλήρως, ήτοι η ένωση των δηλώσεων είναι ακριβώς η έκταση, δηλαδή δεν έχουν αποκρυφτεί ιδιοκτησίες, και η τομή τους είναι το κενό, δηλαδή δεν έχουν διπλοδηλωθεί, ούτε καν τμηματικά κάποιες από αυτές. Η απόκρυψη συνιστά παράβαση, η διπλοδήλωση συνιστά λάθος ή ανταγωνιστική διεκδίκηση που πρέπει κάπως να επιλυθεί.

Για να γίνει αυτό με τη βοήθεια κάποιου μηχανογραφικού συστήματος θα πρέπει στο τελευταίο να έχει καταχωρηθεί πλήρως η δομή των αστικών και όχι μόνο περιοχών, πράγμα που, απ' όσο γνωρίζουμε, δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα. Οι όποιες υπάρχουσες πληροφορίες βρίσκονται στις τεχνικές υπηρεσίες των πολεοδομιών καθώς και στα αμέτρητα συμβολαιογραφεία, όλες σε χειρόγραφο μορφή, και, ιδιαίτερα για τις μη αστικές περιοχές, είναι ακριβείς κατά δήλωση μαρτύρων ή δικηγόρων. Ετσι, με κανένα τρόπο δεν αποκλείεται η συντονισμένα ανακριβής δήλωση μεγάλων ιδιοκτησιών ως μικροτέρων και η εν συνεχεία φορολόγηση και μεταβίβαση αυτών ως τέτοιες. Το μόνο που αποτρέπει κάτι τέτοιο είναι οι δηλώσεις που έγιναν ότι "οι παραβάτες θα τιμωρούνται" η οποίες, μέχρι σήμερα τουλάχιστον έχουν ισχύσει μόνο για τους πολύ μικρούς και μη-έχοντες-"δικό τους"-βουλευτή πολίτες αυτής της χώρας.

Βρισκόμαστε δηλαδή σε κάτι που προσεγγίζει το κλασικό πρόβλημα του αυγού και της κότας: πως να επαληθευτούν τα δεδομένα χωρίς να προϋπάρχει καταχωρημένη η δομή και τοποθεσία των ιδιοκτησιών, και (κατά το Υπουργείο) πώς να δημιουργηθεί μια τέτοια δομή χωρίς να καταχωρηθούν τα (ελεγχόμενα) αυτά δεδομένα; Το θέμα του εθνικού κτηματολογίου έχει απασχολήσει κατά περιόδους τη δημοσιότητα και (σπανιότερα) τους "αρμόδιους", να όμως που φτάσαμε 3 χρόνια πριν από το 2000 να περιμένουμε, ούτε λίγο ούτε πολύ, να δημιουργήσουμε κτηματολόγιο (έστω και μερικώς) από τις δηλώσεις των φορολογουμένων.

Από πλευράς καθαρά πληροφορικής, ο αλγόριθμος επαλήθευσης παρουσιάζει πραγματικά τεράστιο ενδιαφέρον, φοβόμαστε όμως ότι πολύ δύσκολα θα τρέξει κάτω από αυτές τις συνθήκες. Μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η "δουλειά" που προκύπτει και κάποιιοι έχουν σίγουρα αρχίσει να τρίβουν τα χέρια τους. Ποιος και με ποια αμοιβή θα αναλάβει την εργασία αυτή; Μπορεί το ΚΕΠΥΟ ή κάποιος άλλος δημόσιος φορέας, ή θα πρέπει να ανατεθεί σε ιδιώτη; Με ποιους όρους και με την επίβλεψη τίνος; (αλήθεια, τί λένε οι θεσμοθετημένοι τεχνικοί σύμβουλοι του κράτους;)

Ποιες από τις πλευρές του προβλήματος ήταν γνωστές όταν τα σαΐνια του Υπουργείου σχεδίασαν το περιβόητο έντυπο και τι σοβαρό είχε λεχθεί τότε στους "αρμόδιους κύκλους"; Βέβαια υπάρχει και η εύκολη λύση: "φορολογήστε ό,τι μπορείτε, και για τις εκκρεμότητες και τις επαληθεύσεις βλέπουμε". Δηλαδή: ο έχων 1-2 σπιτάκια θα πληρώσει σήμερα όλα όσα του αναλογούν, ενώ ο έχων δηλώσει μη ελέγξιμα ανακριβή στοιχεία θα πληρώσει στην καλύτερη περίπτωση "κατά δήλωσιν" και στην χειρότερη καθόλου.

Προσέξτε ένα σενάριο: η δουλειά ανατίθεται σε ιδιώτη με παχυλή αμοιβή. Παράλληλα, σε πρώτη φάση και επειδή "έχουμε ανάγκη από έσοδα", φορολογούνται όλοι κατά δήλωση. Ο ιδιώτης κολλάει, μετά από 2-3 "αναπροσαρμογές" του προϋπολογισμού του έργου σε κάποια από τις φάσεις της επαλήθευσης (3, 5, αναφορικά με την προσέγγισή μας). Στο μεταξύ έχουν γίνει εκλογές, έχουν μεσολαβήσει δηλώσεις και διάφορα άλλα γνωστά και το θέμα έχει λίγο-πολύ ξεχαστεί. Όσο για τη θέσπιση μόνιμης διαδικασίας ενημέρωσης του συστήματος και στη συνέχεια, αυτή θα γίνει όταν αυτό είναι τεχνικά δυνατό (φαντάζεστε τα συμβολαιογραφεία δικτυακά συνδεδεμένα μεταξύ τους, με τις πολεοδομίες και με το Υπουργείο Οικονομικών;).

Η κατάληξη: Εκατομμύρια ανθρωποώρες χαμένες, ένας (τουλάχιστον) πλουσιότερος ανάδοχος, εκατομμύρια μικροί να έχουν πληρώσει το φόρο που τους αναλογεί και αρκετοί "έξυπνοι" να έχουν ως συνήθως ξεφύγει. Αρκετές πομπώδεις δηλώσεις πολιτικών με μέλλον, εθνικό περιουσιολόγιο "κατά δήλωσιν", ένα επιπλέον μη επαληθεύσιμο χαρτί στους φακέλους των συμβολαιογράφων και κανένας πολιτικός ή εκτελεστικός υπεύθυνος. Άλλο ένα έργο πληροφορικής στα πλαίσια μιας από την αρχή κακοσχεδιασμένης διαδικασίας με σημαντικές κοινωνικές επιπτώσεις, χαμένο στο κράτος των ανεύθυνων. Βοήθειά μας.

Δημοσιεύτηκε στο OPEN Newsletter

τον Απρίλιο του 1997